

LÄNSSTYRELSEN
Kronobergs län
Planeringsavdelningen

SKÖTSELPLAN

1976-12-20

11.131-22-71
67

1 (9)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HANNABADSÅSEN

Föreliggande skötselplan för naturreservatet Hannabadsåsen bygger på ett förslag upprättat av länsstyrelsen i samråd med markägarna och skogsvårdsstyrelsen.

Planen består av följande delar:

I. ALLMÄN BESKRIVNING

- A. Data
- B. Syfte
- C. Områdets natur
- D. Kommunikationer och serviceanordningar

II. SKÖTSELBESTÄMMELSER

- A. Allmänna anvisningar
- B. Redogörelse och skötselbestämmelser för delområden
- C. Allmänna anvisningar för skogsskötseln
- D. Anordningar för allmänheten
- E. Ansvar och kostnader för skötseln

1976-12-20

11.131-22-71

67

I. ALLMÄN BESKRIVNINGA. Data

Naturreservatet Hannabadsåsen omfattar en areal av ca 19,0 ha, varav 18,8 ha land. Det är beläget söder om Hannabads by på västra sidan av Hannabadsjön omkring 5 km sydväst om Markaryds tätort; ekonomiska kartbladen 04311 - 04312.

B. Syfte

Syftet med vården och förvaltningen av reservatet är att bevara den välutbildade rullstensåsen med dess vackra bok- och tallbestånd samt att bereda allmänheten tillfälle till friluftsliv i ett naturskönt område.

C. Områdets natur

Hannabadsåsen bildades vid avsmältningen av den senaste inlandsisen omkring 10220 - 10210 f Kr. I sprickor, tunnlar och kanaler vid isranden dränerades smältvatten. Härvid sorterades lösmaterial som förts med av isen och vattnet. Rullsten och grus transporterades under stark strömsättning, sand och finare material även där vattnet rörde sig långsammare. I tunnlar och kanaler byggdes isälvsbäddar upp av rullstensgrus och sand. En del kanaler hölls mer eller mindre kontinuerligt öppna av smältvattnet, särskilt de, som sträckte sig i landisens rörelseriktning mot sydväst. Andra kanaler och sprickor blockerades av is och lösmaterial i samband med isrörelser, varvid olika avlagringar kom att makas ihop. När stödjande isväggar och inbäddade isblock smälte bort fick avlagringarna formen av mer eller mindre kulliga ryggar med branta sidor, som markerar iskontakt. Där isblock låg och hindrade avlagring, bildades åssänkor i form av åsgravar, som är större än åsryggarna, och åsgropar som är mindre än ryggar och kullar.

Åsområdet inom reservatet utgöres av en hög, kullig åsrygg med upp till 20 meters krönhöjd sydväst om byvägen. Den bokbevuxna sydvästra delen av denna åsrygg blev fridlyst som naturminne 1959. Nordost om byvägen är åsen uppdelad i två parallella ryggar med undulerande, distinkt krön. Mellan de två ryggarna går en strandvall som bildats genom nutida ispressning och vågsvall. Vid sjön ligger ett kärr. Sänkområdet i väster är till stor del kärrtäckt. Vid åsfoten växer torvskog.

Torvjorden på åsens sydöstra sida har förr delvis brukats som åker.

På åsen växer bokskog, blandskog och barrskog.

Närmare redogörelser finns i beskrivningar av delområden under II B.

1976-12-20

11.131-22-71
67D. Kommunikationer och serviceanordningar

Området nås med bil etc på samfällda vägen Hannabad - Marbro från Markaryd. Parkeringsmöjligheter finns vid vägen, där denna passerar åsen. En stig går på åsryggen åt sydväst. En körväg lämpad som gångväg är dragen längs åsfoten till en åker vid områdets sydvästra spets, en annan gångväg längs den östra av de parallella åsryggarna ut till sjön.

Informationstavla finns i anslutning till vägen, där denna skär igenom åsen.

För övrigt hänvisas till II D.

II. SKÖTSELPLANA. Allmänna anvisningar

Hävd av skogsmark, myrområden och vattenområden skall ske i den omfattning och på sätt som anges nedan under B.

Alla åtgärder, som inte hänförs till normalt skogsbruk, ombesörjes av förvaltaren. Anvisningar ges under C.

Parkeringsplats anlägges i anslutning till byvägen enligt D.

Toalett och sopkärl uppsättes och underhålls enligt D.

B. Redogörelse och skötselbestämmelser för delområden

Reservatet är indelat i skötselområden, som framgår av kartan, bil 3, och detaljbeskrivningar nedan. Därjämte har angivits mål för skötseln samt åtgärder.

Område 1. Ås med åsgrop och åssporre

Beskrivning. Åsen består av en välutbildad rygg med två höga kullar. Högsta kröndelen ligger omkring 20 m över angränsande mark. Åspartiet är ett av de högsta i Kronobergs län. En grund åsgrop ligger vid västra foten av huvudryggen vid slutet av en skogsväg. En åssporre skjuter ut åt väster omkr 150 m väster om gränsen mot område 5. På åsryggen växer vacker bokskog. Vid åsgropen står en grupp stora granar. På åssporren växer blandskog.

Ändamål. Ås med bokskog, gran och tall.

LÄNSSTYRELSEN

Kronobergs län
Planeringsavdelningen

SKÖTSELPLAN

1976-12-20

11.131-22-71
67

4

Åtgärder. Föryngring av bok främjas. Vid åsgropen bör granen (som kan stå kvar och utvecklas till ett högt bestånd) efter avverkning ersättas med bok. Rövningar och gallringar genomföres försiktigt. Eventuellt anordnas enkel rastplats med "pustebänk" på åsens högsta del. Stig på åsen underhålls och bör anslutas till stig i område 3.

Område 2. Torvskog vid västra åsfoten

Beskrivning. Blandskog med dominans av gran på torvmark.

Ändamål. Skog.

Åtgärder. Normalt skogsbruk.

Område 3. Torvskog, tallmosse och kärr

Beskrivning. Söder-sydväst om åssporren i område 1 ligger ett myrområde med torvskog, tallmosse och ett öppet kärr, där vackra bestånd av myrlilja och klockkljung förefaller att gynnas av markvattentillförsel.

Ändamål. Myr- och skogsområde.

Åtgärder. I torvskogen bedrivs normalt skogsbruk. Det är önskvärt att god sikt hålles från åsryggen ut över kärret. På tallmossen bör tall främjas. Kärret bevaras öppet. En stig anordnas skonsamt längs åsfoten fram till åssporren och bör ansluta till stig på åsen (område 1).

Område 4. Åker, äng och lövskog (f d äng)

Beskrivning. Längs sydöstra foten av åsen ligger ett utdikad f d kärr. Området har i söder brukats som åker, (4a), i norr som betesmark (4b). Denna växer igen av lövträd och buskar. Längs åsfoten går en körväg till åkern.

Ändamål. Alternativt åker, äng, hage eller björkskog.

Åtgärder. Beteshävd är önskvärd. Rövning och gallring i träd- och buskskiktet. Enstaka grupper av buskar kan sparas. Körvägen kan utnyttjas som gångstig. Dikning får utföras i område 4a i den mån det behövs för att utnyttja området som åker eller betesmark.

Område 5. Åsrygg, torvskog och kärr

Beskrivning. Åsryggen utgör fortsättning av åsrygg 1. Dess krön ligger upp till 17,5 meter över kärret i nordväst och grusmark (område 8) i sydost. Åsryggen har "pucklar" och "svankar". Bredden

LÄNSSTYRELSENKronobergs län
Planeringsavdelningen

SKÖTSELPLAN

5

1976-12-20

11.131.22-71
67

uppgår till 70 m. Skogsbeståndet är blandat och skiktat med dominans av bok i olika åldrar. I anslutning till väggenomskärningen i nordost finns ett äldre samfällt grustag (S på kartan), där täkt ej längre förekommer. Vid nordvästra åsfoten växer en remsa torvskog med tall och gran. Torvskogen gränsar till ett öppet kärr i nordväst.

Ändamål. Åsrygg med bokskog. Vid nordvästra åsfoten torvskog, nordväst därom öppet kärr.

Åtgärder. På åsen företas försiktiga röjningar och gallringar med främjande av bok. Vackra träd gynnas. Självföryngring av bok får ej äventyras genom t ex alltför hård röjning i plant- och ungdomsskikten.

Större eller mindre grupper av självsådda granar får förekomma på åsens nordvästsluttning, i övrigt endast som enstaka träd eller i små grupper. Andelen gran och tall får inte sammanlagt överstiga 20 % av bokbeståndets virkesförråd eller täcka mer än 10 % av beståndets areal.

Kanterna av grustaget justeras till endera mjuk avrundning eller terrassform. Stig upp på åsen underhålls. En smalare stig vid västra åsfoten till område 3 hålls lätt framkomlig. Rensning av diket vid reservatsgränsen bör föregås av samråd med förvaltaren.

I torvskogen bedrivs normalt skogsbruk. Kärrret hålls öppet.

Område 6. Åsrygg och tallmosse

Åsryggen utgör fortsättning på nr 5. Den är bevuxen med blandskog och ett bestånd planterad gran. Vid åsfoten söder om Källdalen ligger en tallmosse. Utmed södra åsfoten ligger grusmark.

Åsryggen har sträckvis jämnt krön, sträckvis pucklar och svankar. Dess krönhöjd över åsfoten är 6 - 15,5 m, bredd vid basen 40 - 65 m. I sydvästra delen växer ett olikåldrigt skogsbestånd med ganska stort inslag av yngre bok, ek och gran. Vid områdets mitt växer planterad gran. Längst i nordost, mot gränsen till grannfastigheten, finns ett glest, tämligen grovt tallbestånd. Vid en inbuktning av åsfoten i norr växer torvskog.

Vid väggenomskärningen i sydväst har ett grustag för husbehov snyggats till. Mot nordvästra åsflanken sydost om Källdalen ligger en jaktskyttebana. På åskrönet går en naturlig stig.

Ändamål. Skogbevuxen ås. På åsens sydvästra del bör bok med inslag av ek få bilda det framtida beståndet. På övriga delar av åsen främjas tall och bok, i torvskogen tall.

1976-12-20

11.131-22-71
67

Åtgärder. På åschrönet och i de delar av området, där olikåldriga bestånd med bl a bok och ek finns, är en blädningsartad huggning och självföryngring att föredraga. Inom övriga delar kan slutavverkning med kvarlämnande av fröträd accepteras. Røjning och gallring genomföres varvid självföryngrad tall och bok gynnas.

På åsens nordvästsluttning får insprängda granbestånd eller större grupper av granar förekomma. Inom övriga delar får spridda enstaka granar eller mindre grupper av granar finnas i begränsad omfattning. Gran får emellertid inte täcka mer än ca 10 % av områdets areal eller ca 20 % av virkesförrådet i övriga bestånd.

På tallmossen söder om Källdalen bör endast försiktiga røjningar och gallringar utföras. I torvskogen i norr bedrivs skogsbruk med främjande av tall.

Viss kompletterande avslätning av grustaget är önskvärd. Stigen på åsen hålles lättframkomlig. Jaktskyttebanan avlägsnas.

Område 7. Åssänka med skog, kärr och göl

Åssänkan är en s k dödisbildning mellan åspartierna 6 och 8. Botten utgöres av grusmark. Mot öster är den sank. Den djupaste delen upptas av en göl, som är dämd av en stenig-blockig strandbarriär (bildad av sjöisen) längs sjön i öster.

På grusmarken växer grandominerad blandskog. Sankmarken domineras av ett kärr omgivet av blandskog. Vid kärrkanten och på strandbarriären växer pors, al och björk m m.

Ändamål. Åssänka med blandskog, kärr och göl.

Åtgärder. Försiktig røjning och gallring av skogen. Granen bör självföryngras genom blädning.

Område 8. Åsrygg, kullar, terrasser och tallmosse

Beskrivning. Åsryggen ligger parallellt med nr 6 och är kulligt utbildad. Söder om den finns terrasser och kullar. I en åssänka väster om byvägen ligger en liten tallmosse.

Åsryggen har 1 - 8 meters krönhöjd och 10 till mer än 70 meters bredd. Den har "pucklar" och "svankar" och slutar med en "svans", som övergår i en strandbarriär i område 7. I södra delen sluttar terrasser och kullar mot ängsmark och kärr i söder (område 9).

Området är bevuxet med blandskog. På tallmossen växer tall i 60-årsåldern och björk med underväxt av björk och gran. En mindre, enskild körväg-stig går ut mot åsspetsen, en annan till område 4.

1976-12-20

11.131-22-71
67

Ändamål. Åsområde med blandskog och tallmosse. Mot sjöstranden dekorativ tallskog.

Åtgärder. Rójning och gallring bör utföras. Naturlig förnygring av tall, björk och bok samt inslag av ek gynnas.

Gallringen i strandskogen (intill 15 - 20 meter från stranden) genomföres med upprepade svaga ingrepp. Vid gallringarna skall även en del yngre träd lämnas så att en successiv förnygring av strandskogen möjliggöres. En del vackra tallar bör få stå kvar och utvecklas till grova och dekorativa träd.

På tallmossen bör göras försiktiga rójningar och gallringar med gynnande av tall.

Inom huvuddelen av området (ej strandremsan och tallmossen) kan slutavverkning av mogna bestånd ske, om fröträd kvarlämnas. Om så behövs får plantering med tall ske under fröträdställningen.

På byvägens västra sida ordnas en parkeringsplats för ca 10 bilar. Körvägarna-stigen upplåtes ej för fordonstrafik för allmänheten.

Område 9. Sankmark

Beskrivning. Sankäng och starrad vid Hannabadsjön.

Ändamål, åtgärder. Karaktären av öppen äng-mad bevaras. Rójningar av sly utföres för siktens skull.

Område 10. Åsrygg, torvskog och kärr

Beskrivning. Åsryggen utgör fortsättning på nr 6. Den sänker sig och smalnar mot Hannabadsjön. Vid åsfoten i sydväst växer torvskog. Vid åsfoten i väster utbreder sig ett kärr. Ett dike utgör reservatsgräns. På åsen växer ett vackert tallbestånd.

Ändamål. Tallbevuxen ås, torvskog och öppen mark.

Åtgärder. Försiktig gallring bör ske, varvid vackra träd kvarlämnas för att utvecklas till grova dimensioner. En form av gallringsbruk med starka naturvårdshänsyn tillämpas som hittills. Tallen förnygras efter hand om möjligt genom självsådd från fröträdställning.

I torvskogen bedrivs normalt skogsbruk med främjande av tall.

En stig hålles lätt framkomlig.

1976-12-20

11.131-22-71
67C. Allmänna anvisningar för skogsskötseln

De befintliga skogsbestånden behålles och vårdas i stort sett som hittills. Bok och tall gynnas vid gallring, som göres försiktigt. Inslaget av gran bör inte tillåtas öka nämnvärt. Även i övrigt bör naturvårdshänsyn tas vid trädslags- och individval. Utsikter från befintliga stigar öppnas på några ställen genom små ingrepp i samband med gallring.

Försiktig röjning i underväxten utföres där så fordras av naturvårdsskäl. Utvecklingsbara plantor och ungträd av bok men även andra trädslag bör sparas och främjas.

Bestånden bör drivas med förhållandevis lång omloppstid. Föryngring bör ske med bok, där självföryngring med någorlunda gott resultat är möjlig. I andra hand föryngras med tall. Inom vissa områden kan befintlig underväxt av ek, bok m m få bilda det nya beståndet. Ett litet inslag av självsådd gran kan tolereras.

Där inte ett användbart underbestånd redan finns, bör en skärm eller fröträdställning av tall eller bok lämnas vid slutavverkning. Beträffande bok torde endast självföryngring vara ekonomiskt rimlig. Tallen kan föryngras genom självsådd eller plante-ring. När föryngringen är säkerställd, kan skärmen avverkas.

Inom olikåldriga delar av området, där underväxt av ek, bok m m finnes, är en blädningsartad huggning, som släpper fram de yngre träden, tänkbar.

Skötseln bör ordnas så att aldrig mer än en begränsad del av området befinner sig i ett ogästvänligt föryngringsskede. Därför - och med hänsyn till landskapsbilden - bör ej större avverknings-trakter än omkring 2 ha förekomma.

Vid avverkning och skogstransport skall markskador undvikas. Om skador trots vederbörlig naturvårdshänsyn skulle uppkomma, lagas de genom naturvårdsförvaltarens försorg.

D. Anordningar för allmänheten

I anslutning till byvägen anlägges parkeringsplats. Viss rätning och sänkning av vägen är önskvärd.

Stigar i området underhålls.

Besökande ges information om reservatets syfte, skötsel och föreskrifter samt intressanta ås- och strandbildningar, växtsamhällen o dyl.

På lämplig plats i anslutning till parkeringsplatsen uppsättes och underhålls toalett och sopsäck.

LÄNSSTYRELSEN
Kronobergs län
Planeringsavdelningen

SKÖTSELPLAN

9

1976-12-20

11.131-22-71
67

E. Ansvar och kostnader för skötseln

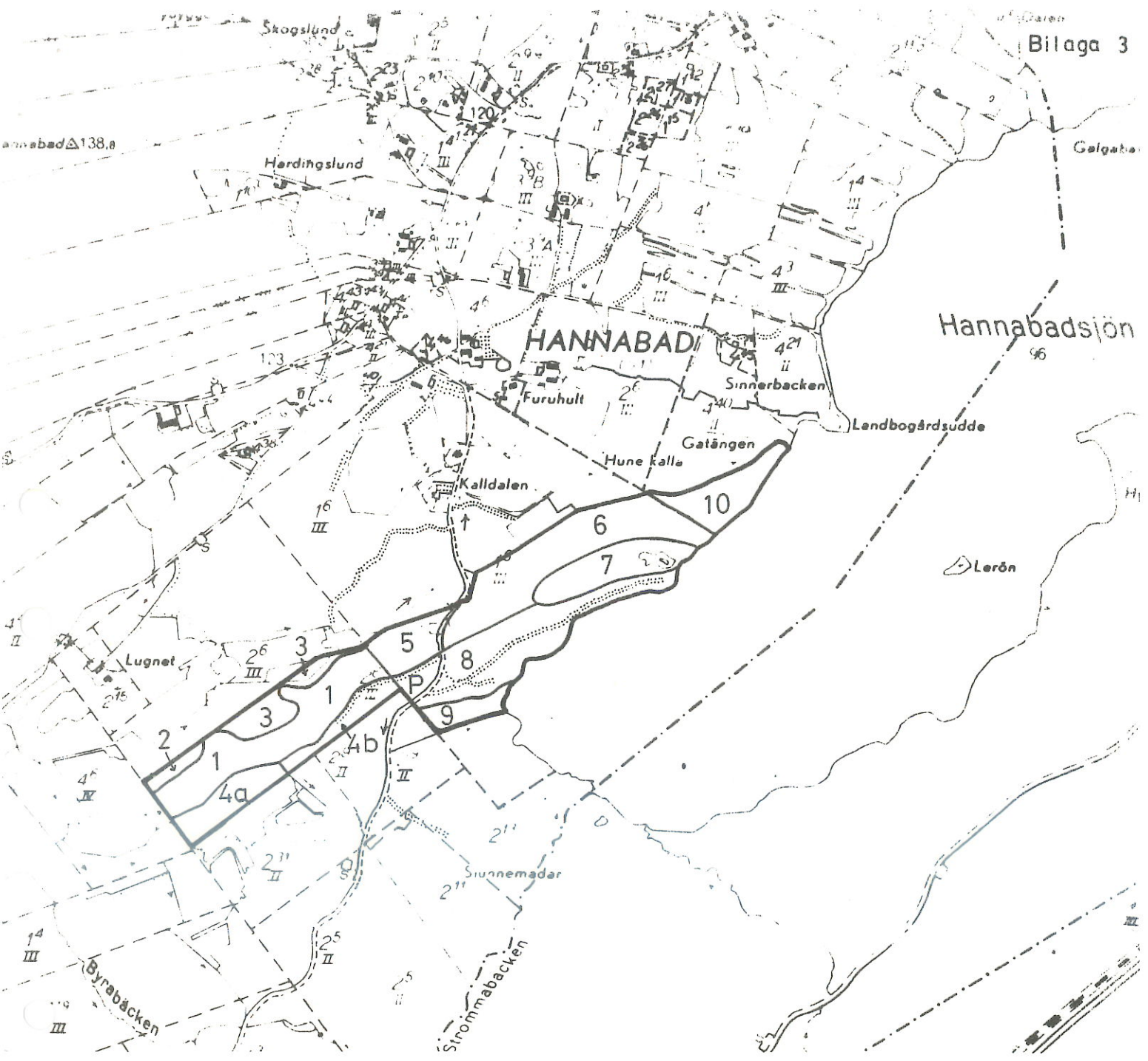
Naturvårdande arbeten, t ex röjningar, bekostas av förvaltaren. Avverkning skall föregås av stämpling, som utföres och bekostas av förvaltaren. Den skall ske i samråd med markägaren.

Huggning i samband med gallring bekostas av förvaltaren, utdrivning av gagnvirke av markägaren. Markägaren får tillgodogöra sig gagnvirket.

Naturvårdande åtgärder enligt skötselplanen bör i första hand utföras av markägarna mot ersättning av naturvårdsmedel efter samråd mellan naturvårdsförvaltaren och markägarna.

Vid slutavverkning ombesörjer och bekostar markägaren huggning och körning.

Anläggande av parkeringsplats och stigar samt uppsättande av toalett och sopkärl ombesörjes av naturvårdsförvaltaren. För underhåll av dessa anordningar bör Markaryds kommun svara. Kommunen ombesörjer hämtning av latrin och sopor.

ARTA
 över Hannabad 1:6 mfl i Markaryd,
 Markaryds kommun, Kronobergs län

Upprättad genom utdrag ur fastighetskartan
 år 1975

Boo G Lilje
 Boo G Lilje
 Länslantmätare

Skala 1:10 000
 Ek 04311, 04312

Länsstyrelsen i Kronobergs län Planeringsavdelningen		
Karta till skötselplan för naturreservatet HANNABADSÅSEN		
	Reservatsgräns	
	Områdesgräns	
4a	Områdesnummer	
P	Parkeringsplats	
Datum 1976-12-20	Önr 11:001 22 71	Skala 100 200 300m